SYSTE
MISCH
GILDE

WETEN HOE TE ZIEN

METAVISIE

systemisch werken in het sociaal domein

Gijs Simons & Marije Snippe

SYSTEMISCH

KIJKEN & HANDELEN

Centraal staan **interacties en relaties.**

Functioneren van mensen krijgt betekenis, en kan begrepen worden, door wat zich **tussen** mensen afspeelt .

Context is bepalend voor betekenis.

CASUSREGISSEUR

- Werkt generalistisch – specialistisch
- Creëert draagvlak
- Spoort patronen op
- Houdt oog voor het grote geheel
- Gericht op proces

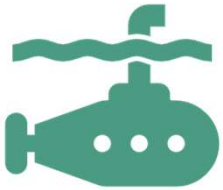

HULPVERLENER

- Werkt specialistisch – generalistisch
- Werkt vanuit draagvlak
- Verlegt patronen
- Kan meer de diepte in
- Gericht op inhoud

RELATIONELE HOUDING = JE BRANDSTOF

LINEAIR KIJKEN

KNIPT OP

INHOUD STAAT VOOROP

SYMPTOOMGERICHT

SCHULDIGE AANWIJZEN

GERICHT OP CONTROLE

FOCUS OP INDIVIDU

GAAT UIT VAN VOORSPELBAARHEID EN ORDE

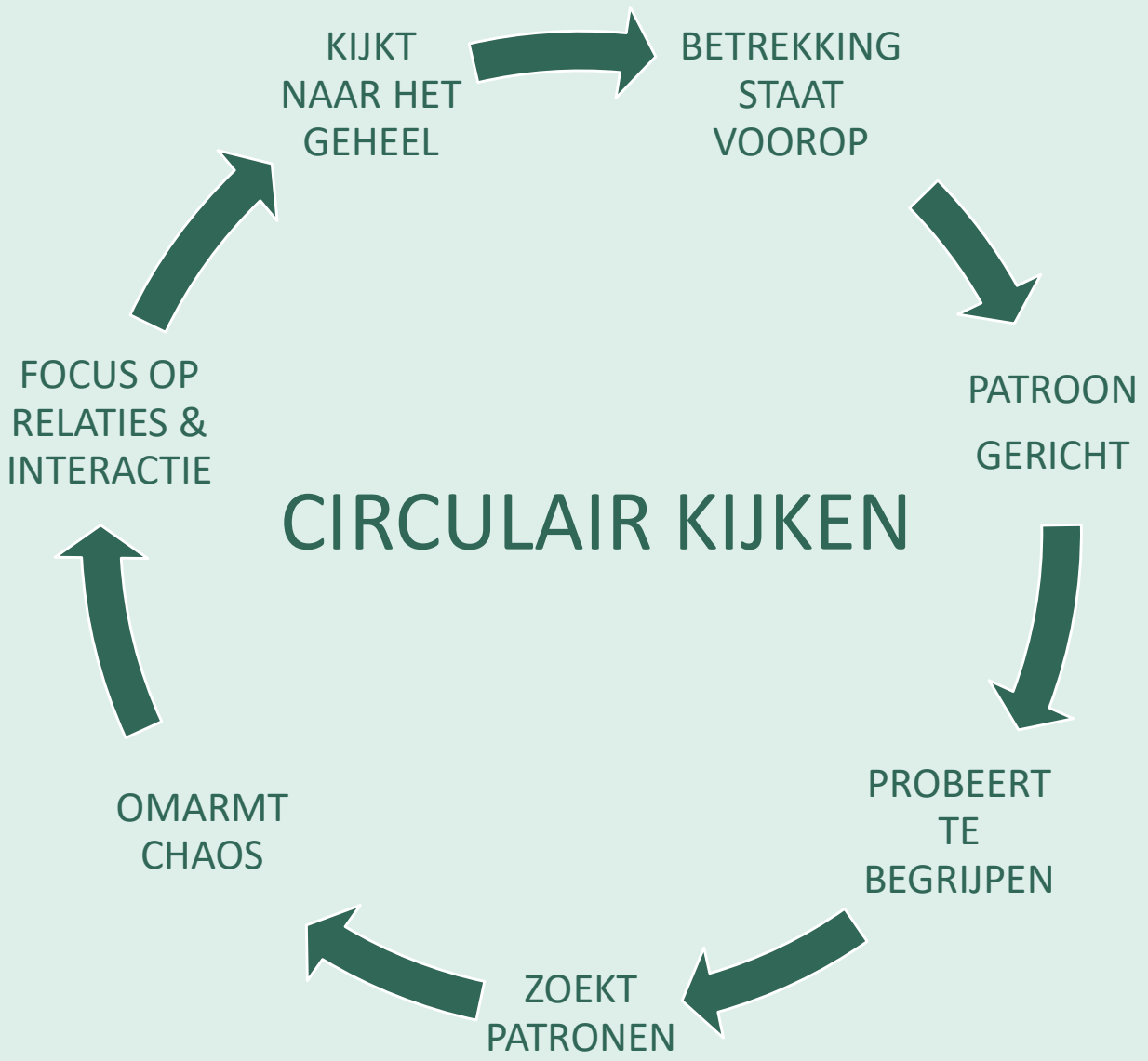

LINEAIRE INTERPUNCTIES

Dat de kinderen niet luisteren ligt aan mijn vrouw. Mijn vrouw is veel te toegeeflijk, onze kinderen hebben grenzen nodig.

Mijn man is veel te streng, kinderen moeten kinderen kunnen zijn.

CIRCULAIRE CAUSALITEIT

Hoe strenger vader wordt

Hoe toegeeflijker moeder wordt

INHOUD & BETREKKINGSNIVEAU

SYSTEMISCH KOMPAS

JA

Fase 2: Context en verhaal

van symptoom naar patroon

- systeemanalyse
- waarom loopt het zoals het loopt?
- cirkel van betekenis(sen)

stabiliseren van veiligheid

JA

Fase 1: Invoegen

zien en zijn

- positioneren
- netwerk en relatiekaart
- vraagverheldering
- meerstemmigheid
- settingswisselingen

directe veiligheid

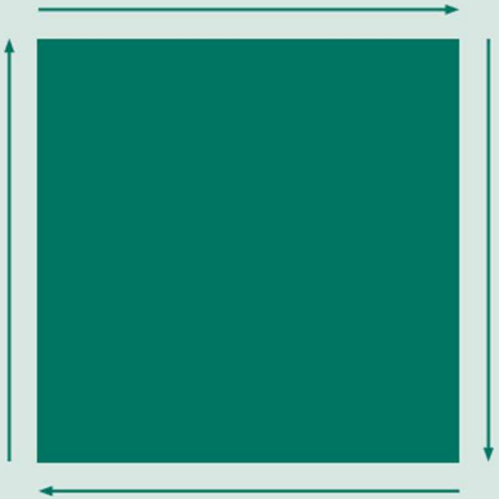

Fase 3: Samen op weg plan

verbinden in plaats van opdelen

- gezamenlijk en gedragen perspectief
- obstakels en steunbronnen
- wie, wat, waar, waarom, wanneer en hoe?

stabiliseren van veiligheid

JA

Fase 4: Faciliteren

transitie mogelijk maken

- sturen op / werken aan gewenste verandering
- interventies en evaluaties

duurzame veiligheid

JA

Het systemisch kompas is afgeleid van het werkmodel van Jan Olthof

POSITIONEREN

SPANNING TUSSEN TWEE MENSEN VLOEIT ALTIJD AF NAAR EEN DERDE

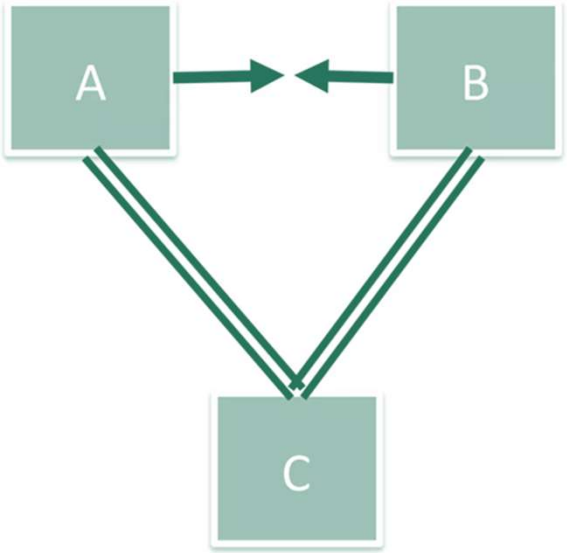

GEKMAKENDE POSITIE

BEOOGDE DOEL

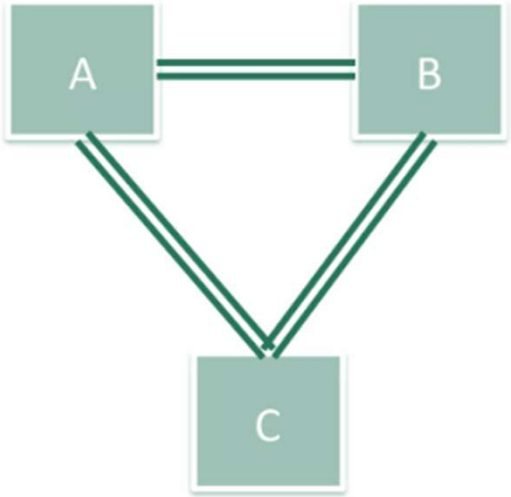

Netwerk en relatiekaart wie staan er op het speelveld

&

Hoe worden de onderlinge relaties ervaren?

NETWERK & RELATIEKAART

Een overzicht van alle mensen die er toe doen; denk aan gezinsleden, naasten én instanties.

Laat zien wat de kwaliteit van de relaties is.

Gaat over het opsporen van diverse contexten.

Eerst verbreden: think big dan focussen: act small

FASE 2| CONTEXT & VERHAAL

INFORMATIE

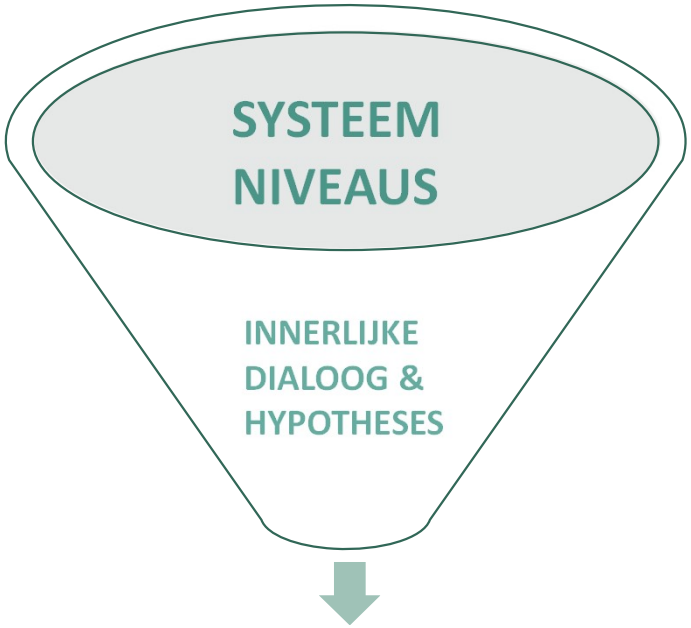

verbindend patroon

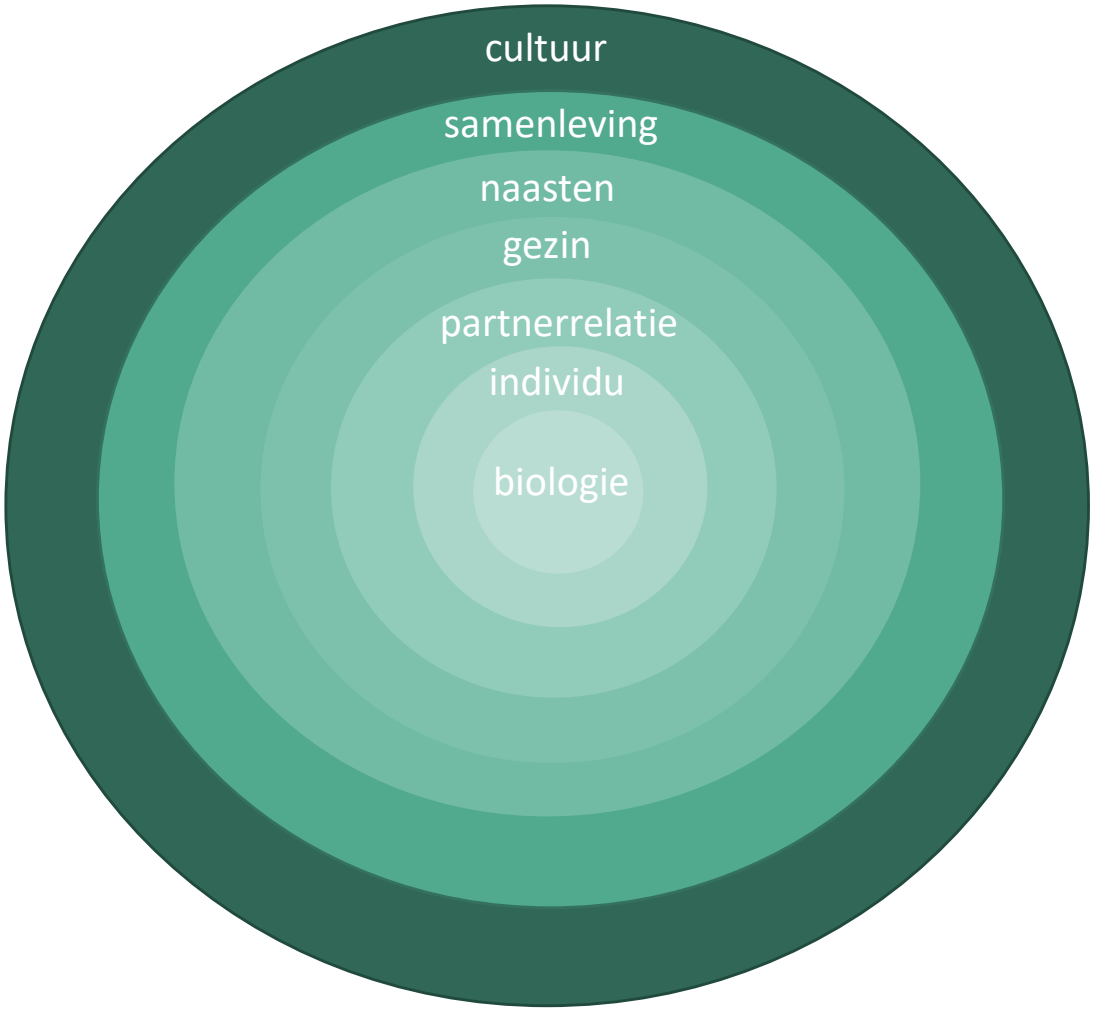
cultuur
samenleving
naasten
gezin
partnerrelatie
individu
biologie

HYPOTHESES

Stel je open voor wat mensen op **betrekkingsniveau** communiceren.

Geef woorden aan dat wat je voelt.

Zijn gedachten waarvan nog bewezen moet worden dat het ~~waar~~ **helpend** is.

3. SAMEN OP WEG PLAN

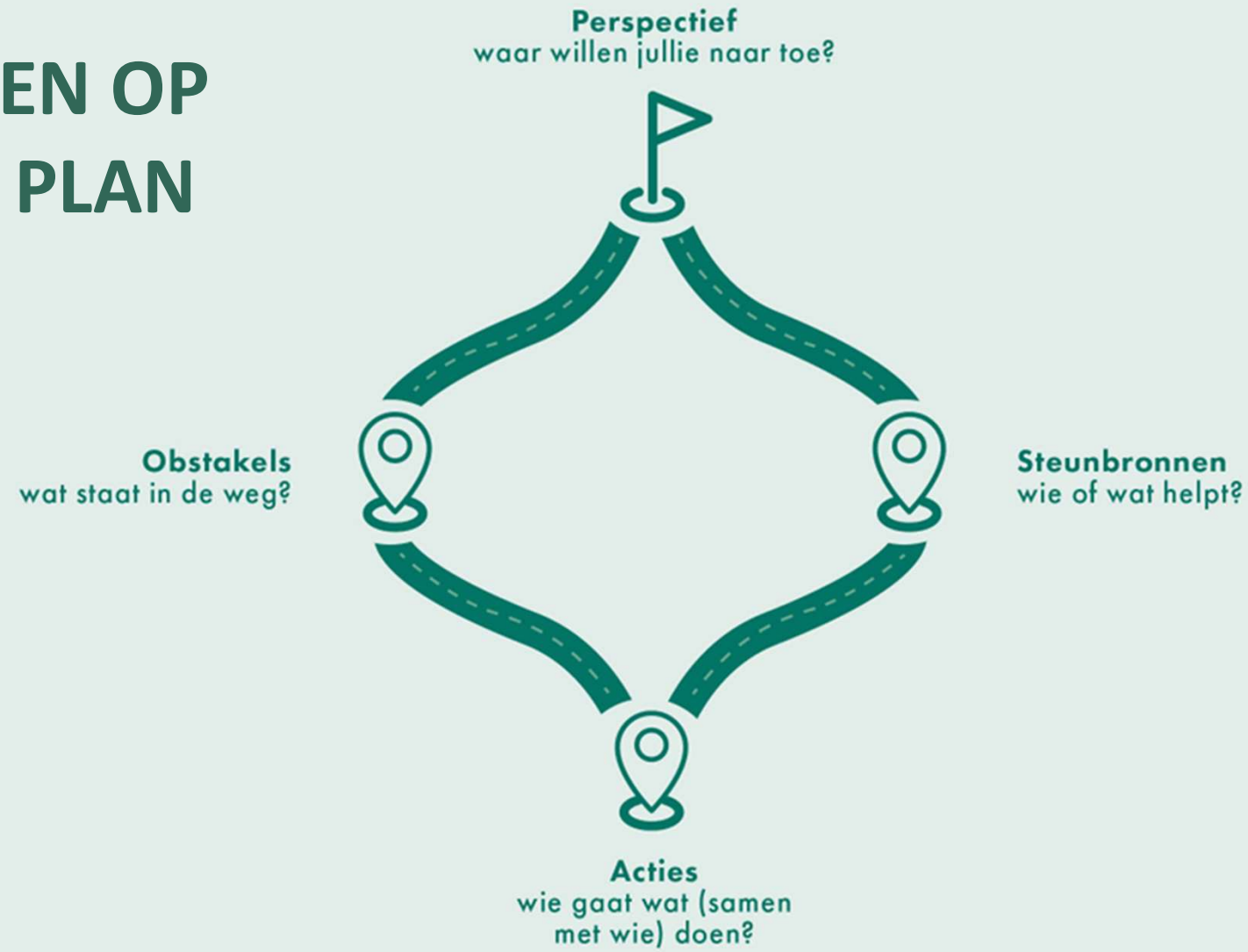

vertragen

herkaderen/positief heretiketteren

circulaire
vragen stellen

genogram maken

uitvergroten

ontschuldigen

visualiseren

externaliseren

metaforen gebruiken

feedback gericht navigeren

hypotheses

positioneren

systemische
vragen stellen

meerstemmig
luisteren

reflecteren

samen op weg
plan maken

contact maken

triades herkennen

systeemanalyse: contexten opsporen

FASE 4
FACILITEREN

transistie mogelijk maken

NOTE TO SELF:

- De **relatie** is het allerbelangrijkste in het faciliteren van verandering.
- Sluit geen systeem-contextniveaus uit.
- Check of je hypotheses **helpend** zijn.
- Verkrijg commitment op het verbindend patroon

HOE WERKT HET SYSTEMISCH KOMPAS IN PRAKTIJK

Hulpvraag:

“Help mijn kind luistert niet en mijn kind kan haar vader niet onbegeleid zien”.

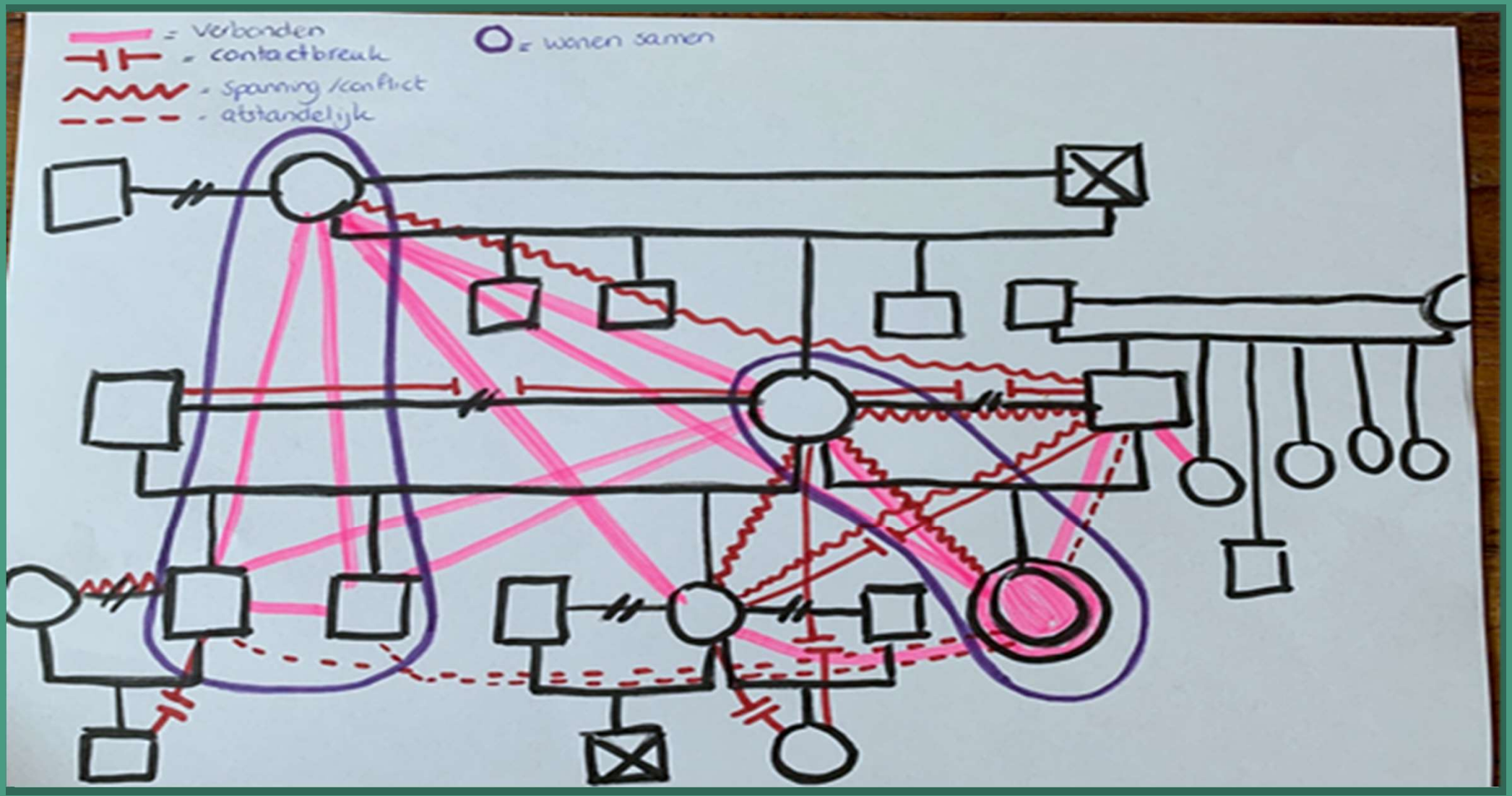
= verbonden
= contactbreuk
= spanning / conflict
= afstandelijk
= wonen samen

Dochter 12	Zus van 21 met MUHP voor dochtertje	Broer	Broer
Omgangshuis	WMO	WMO	Reclassering
Rechtbank	Rechtbank	Begeleid kamer wonen	
Raad voor de kinderbescherming	Raad voor de kinderbescherming	P.I Teylingereind met MDFT	
Samenwerkingsverband P.O	William Schrikker groep		
Samenwerkingsverband V.O	Pleegouders voor dochtertje		
Speciaal basisonderwijs	s-Heerenloo		
Praktijkonderwijs			
Leerplicht			

SPANNING
VLOEIT
ALTIJD
AF

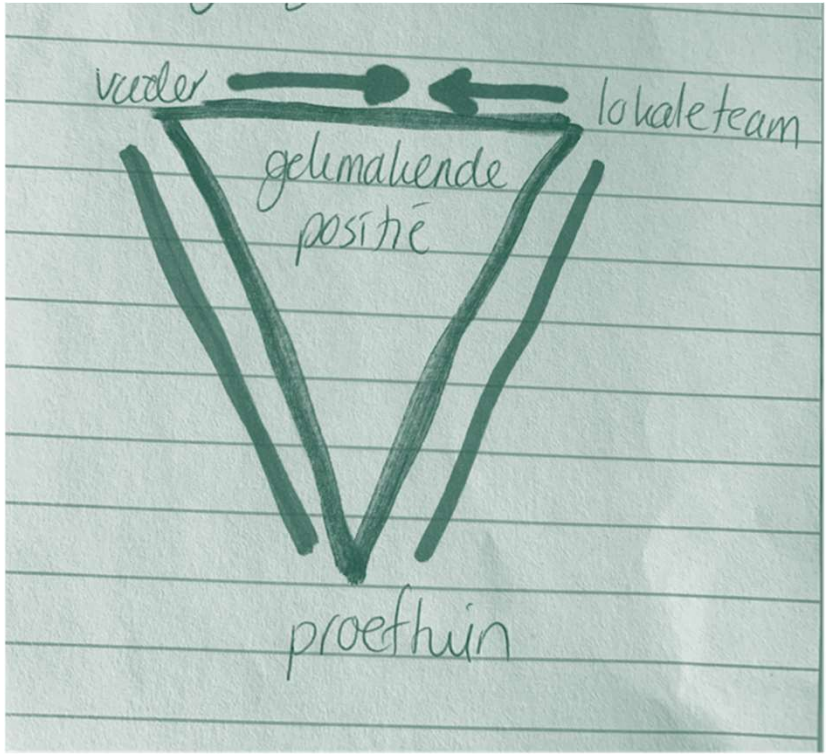

HOE WERKT HET SYSTEMISCH KOMPAS IN PRAKTIJK

Fase 2: Context en verhaal
van symptoom naar patroon

- systeemanalyse
- waarom loopt het zoals het loopt?
- cirkel van betekenis(sen)

stabiliseren van veiligheid

WAAROM LOOPT HET ZOALS HET LOOPT?

GEDRAG IN EEN CONTEXT

systeemniveaus helpen

Cultuur: Surinaams Hindoestaanse cultuur, voor elkaar zorgen en elkaar beschermen tegen de buiten wereld, niet met jongens omgaan, respect voor ouders.

Netwerk/samenleving: familie is heel erg belangrijk (oma en nicht), geen werk (UWV), laag inkomen, betrokkenheid van hulpverlenende instanties bij volwassen kinderen.

Partnerrelatie/gezin: ruzies, wij-cultuur, scheiden, gesloten gezinssysteem (allerlei issues op verschillende relatielijnen) LAT-relatie, oma helpt met de opvoeding.

Biologie/individu: LVB (IQ 62) moeder, vader ook hoogstwaarschijnlijk LVB, 12 jarige is zwakbegaafd, verbaal mondig en lichamelijk al ver in puberteit. Moeder heeft in het verleden paniekaanvallen gehad.

HYPOTHESES

Moeder worstelt met levensfase puberteit	Botsende culturele waarden	Ouders andere drijfveren in opvoeding	Dochter belaste voorgeschiedenis
Vader voelt zich buitenspel gezet	Moeder bezorgd over teveel vrijheid door eerdere ervaringen	Ouders last van pijn ex-partnerrelatie	Gebrek aan positieve opvoedingservaringen
Verschil verstandelijke vermogens moeder	Rolverwarring oma en impact op moeder	Gediskwalificeerd voelen als ouders door hulpverlening	Gemis aan passende regels zorgen voor onduidelijkheid en verwarring bij dochter

LINEAIRE INTERPUNCTIES

Dochter: mijn moeder moet niet zo streng doen dat benauwd mij.

Moeder: ik bescherm mijn kind voor wat ik zelf heb meegemaakt.

CIRCULAIRE CAUSALITEIT

Hoe meer moeder zich niet gehoord voelt en meer regels gaat stellen

Hoe meer dochter niet luistert en zich niet geliefd voelt en steun zoekt bij vader.

HOE WERKT HET SYSTEMISCH KOMPAS IN PRAKTIJK

- ❑ Van aanbodgericht naar vraaggericht
- ❑ Een plan lukt alleen als je elkaar allemaal begrijpt
- ❑ Geen zondebok(ken) maar de dynamiek als obstakel

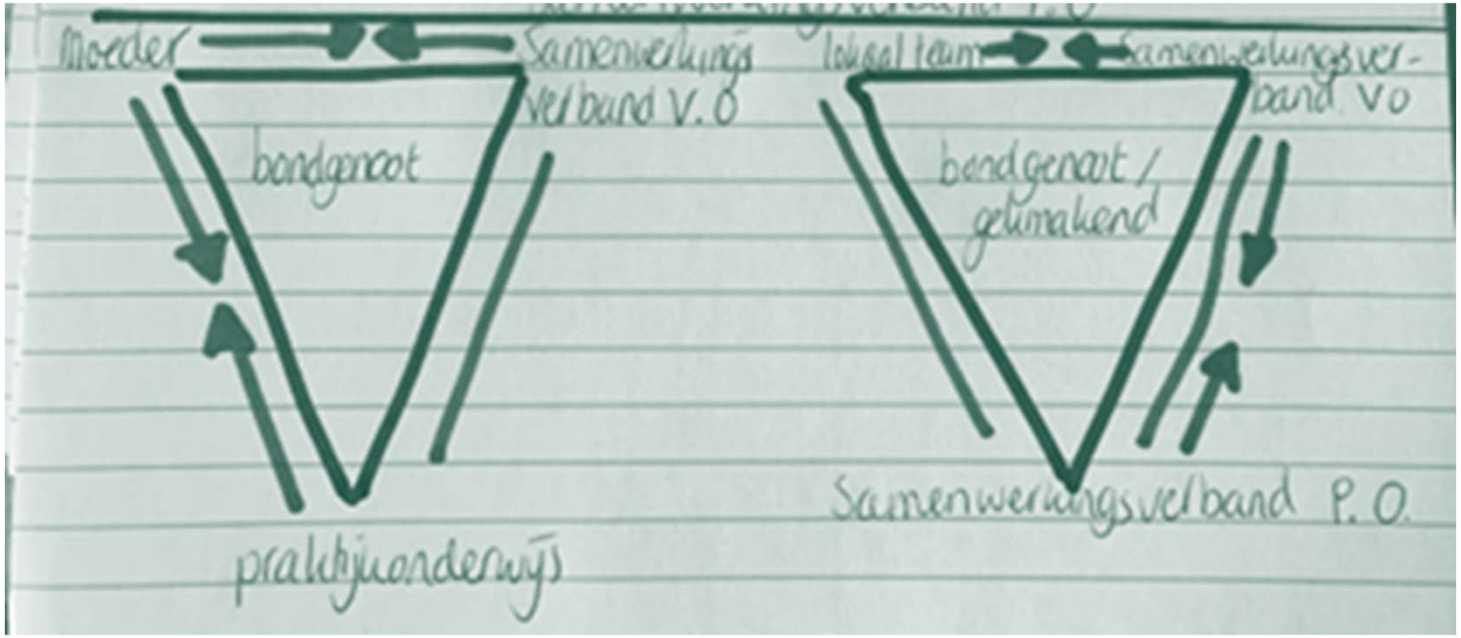
Moeder
Samenwerkings verband V.O
bordgenoot
praktijkonderwijs
leerling team
Samenwerkings verband VO
bordgenoot / gelijkwaardig
Samenwerkingsverband P.O.

HOE WERKT HET SYSTEMISCH KOMPAS IN PRAKTIJK

Vraagt om goed doorlopen van voorliggende fases